

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 29. Triplex modus recipiendi hoc Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

378 Quia verò corpus Christi & sanguis in hoc Sacramento succedunt substantia panis & vini, si fiat talis immutatio ex parte accidentium supraddictorum, quae non sufficeret ad corruptionem panis & vini, propter talem immutationem non definit corpus Christi esse sub hoc Sacramento (ait S. Thomas a. 4. in corp.) sive fiat immutatio ex parte qualitatis, puta cum modicum immutatur color, aut sapor panis, vel vini, sive ex parte quantitatis, sicut cum dividitur panis, aut vinum in tales partes, quòd adduc in eis possit salvari natura panis aut vini. Si verò fiat tanta immutatio, quòd fuisset corrupta substantia panis & vini, non remanent corpus & sanguis Christi in hoc Sacramento. Et hoc sive ex parte qualitatum (sicut cum ita immutatur color & sapor, & aliae qualitates panis & vini) sive etiam ex parte quantitatis, puta si pulverizetur panis, vel vinum in tam minutas partes aridatur, ut jam non remaneant species panis, vel vini.

379 Species itaque sacramentales, quia retinent idem esse, quòd prius habebant, substantia panis & vini existente, idè sicut esse horum accidentium poterat corrupti, substantia panis & vini existente, ita etiam potest corrupti, è substantia abeunte. Sanctus Thomas ibidem. Possunt etiam ex istis speciebus generari vermes, corpus hominis nutrirì, &c. Quòd a. 5. sic explicat sanctus Doctor: Videtur dicendum, quòd in ipsa consecratione, miraculose datur quantitas dimensiva panis & vini, quòd sit primum subiectum subsequentium formarum. Hoc autem est proprium materiae. Et idè ex consequenti datur praedictae quantitati dimensiva omne illud quòd ad materiam pertinet. Et idè quòd quòd possit generari ex materia panis vel vini, si adesset, totum potest generari ex dicta quantitate dimensiva panis, vel vini, non quidem novo miraculo, sed ex vi miraculi prius facti. Haecenus S. Thomas.

380 Aliis tamen videtur, in tanta corruptione specierum, ut aliud compositum generetur (prout fit in nutritione humana, combustionem, vermium ex speciebus consecratis generatione, &c.) materiam quidem requiri, sed illam subfistit à Deo in illo ipso instanti, quo definit esse illa species, & in quo aliud compositum generatur. Et hoc sine novo miraculo (inquit Bellarminus) sicut enim cum disposita est materia corporis humani sufficienter, Deus animam creat & infundit; & hoc non dicitur miraculum, quia hoc exiget ordo rerum à Deo institutus: ita etiam quando per alterationem specierum panis eo venit, ut adsint dispositiones requiritae ad aliquam formam introducendam, exigente ordine rerum, Deus materiam substituit, & in illo ipso instanti, ab agente naturali, medianibus dispositionibus praemisissis, introducit formam substantialem. Atque haec est simplicissima & tutissima explicatio hujus rei. Sic enim omnia coherent. Nam nec dicimus fieri generationem & corruptionem sine materia, nec multiplicamus miracula, nec dicimus ab agente naturali fieri materiam aut certè nihil ab eo fieri, sed totum à solo Deo: & simul ostendimus, nihil materiae mundo deperire ex tot panum consecratione. Porro dispositiones ille inchoantur manente Christi corpore: ultima autem dispositio, cum qua simul & materia substituitur à Deo, & forma ab agente naturali introducitur, fit in illo instanti, quòd est primum non esse corporis Domini in Eucharistia, & primum esse rei genitae.

381 Si dicas, illo instanti species sacramentales amplius non esse. Respondet Bellarminus, verum esse quòd non sint in sua natura; sed sunt tamen in natura aliarum qualitatum introduciarum. Neque est hoc novum aut singulare, sed commune & ordinatum in omni generatione & corruptione.

Triplex modus recipiendi hoc Sacramentum.

382 HAc de re docet nos Tridentinum sess. 13. c. 3. quòd rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc Sacramentum accipiendi distinxerint: quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores. Alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto proposito illum panem caelestem edentes, fide viva, quae per dilectionem operatur, fructum ejus & utilitatem sentiunt. Tertios porò sacramentaliter simul & spiritualiter: hi autem sunt, qui ita se prius probant & instruunt, ut vestem nuptialem induiti, ad divinam hanc mensam accedant.

383 Ad hoc intelligendum, sciendum (inquit sanctus Thomas opusc. 58. de Sacram. altaris cap. 17.) quòd in cibo altaris duo sunt, scilicet Sacramentum, & virtus Sacramenti. Sacramentum (ut dicit Augustinus) in duobus consistit, visibili panis & vini specie, & invisibili carne & sanguine Christi. Virtus ergo Sacramenti est sanatio à damnatione mortis aeternae. Et Sacramentum quidem tam mali quam boni Christiani manducant, id est sub visibili specie panis & vini corpus & sanguinem Christi; sed virtutem Sacramenti mali non manducant spiritualiter, id est salutem ad vitam aeternam. Boni verò manducant utramque simul, scilicet Sacramentum, & virtutem Sacramenti.

384 Sciendum secundo ex Catechismo Romano eos se maximis & caelestibus bonis privare, qui cum ad corporis Domini Sacramentum etiam sumendum parati esse possint, satis habent spiritu tantum sacram Communionem accipere.

385 Sciendum tertio ex eodem Catechismo, quòd licet hoc Sacramentum recipientes spiritualiter tantum, sive in voto & desiderio, fide & charitate animato, forè non recipient omnes fructus & effectus Sacramenti, sacramentaliter simul & spiritualiter recepti, ingentes tamen recipient.

386 Sciendum denique ex S. Thoma loco citato circa spirituales manducationem tria esse consideranda. Primum est differentia personarum sic manducantium... Secundum est modus istius manducationis. Tertium est effectus ex tali manducatione proveniens. Differentia personarum sic manducantium est triplex, incipientium, proficientium, perfectorum. Matib. 15. Manducantium fuerunt quatuor millia virorum, excepti mulieribus & parvulis. In parvulis incipientes; in mulieribus proficientes; in viris perfecti significantur. Primi, scilicet incipientes, manducant spiritualiter ratione fidei salutaris. Secundi ratione bonae conversationis. Tertii ratione devota meditationis.

387 Non leviter pertranseundus, sed plurimum observandus est primus ille modus, quo incipientes Eucharistiam spiritualiter recipere dicuntur ratione fidei salutaris. Servit enim plurimum ad dissolvendas varias difficultates circa Eucharistiam, eisque necessitatem emergentes. De ista namque manducatione loquitur Augustinus, dum asserere videtur Eucharistiam esse parvulis necessariam ad salutem, sicut & dum in celebri loco num. 318. à Calvinista objecto ait: *Ut quid paras dentes & ventrem? crede & manducasti, spiritualiter utique, ratione fidei. Credere enim in eum, hoc est panem vivum manducare. Qui credit in eum, manducat eum, invisibiliter saginatur, quia & invisibiliter renascitur.* Quisquis proinde per Sacramentum fidei, id est per Baptismum in Christo renascitur, hoc modo spiritualiter panem vivum manducat, spiritualiter Jesum recipit, quia corpori Christi mystico incorporatur, membrumque ipsius efficitur. Et

Et iste unus (tamen non unicus) est modus, quo intelligitur illud Joan. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filii Hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Quo loco (secundum Augustinum) etiam infantes comprehenduntur. Videri potest Augustinus l. 1. de peccator. merit. c. 20. & l. 3. c. 4. ubi sic: *Nonne veritas sine ulla ambiguitate proclamatur, non solum in regnum Dei non baptizatos parvulos intrare non posse, sed nec vitam aeternam posse habere praeter Christi corpus, cui ut incorporentur, Sacramento baptismatis imbuuntur.* Eodem sensu locum illum Innocentius I. intellexit in epist. ad Patr. Concil. Milevit. quae est 92. inter epist. S. Augustini. cum dixit: *Illud verò quod vos vestra fraternitas asserit praedicare, parvulos aeternae vitae praemii, etiam sine baptismatis gratia, posse donari, perfatum est: nisi enim manducaveritis carnem Filii Hominis, & biberitis ejus sanguinem, &c.*

388 Ex quibus locis perspicuum est, nec Augustinum, nec Innocentium, ibi agere de manducatione corporis Christi, tamquam contenti sub speciebus panis & vini, sed de primo illo modo manducationis per fidem, sive de manducatione quae fit ipsamet unio cum Christo per fidem, vel baptismum, per quem unum istam explicat Augustinus. Et hoc sensum de primo isto modo spiritualis manducationis corporis Christi locuti sunt Theologi, qui manducationem corporis Christi parvulis necessariam asseruerunt necessitate mediis. Respexerunt enim ad rem Sacramento Eucharistiae significatam (ait Estius) & non contentam, quae est corpus Christi mysticum, id est Ecclesia, extra quam nemo salvus esse potest: non autem ad rem significatam, simul & contentam, quae est corpus Christi verum, sine cuius reali participatione contingit salus.

389 Secundus modus recipiendi spiritualiter corpus Christi (juxta S. Thomam) est per bonam conversationem. *Iste cibus conversationis* (inquit) *consistit in tribus virtutibus, quasi tribus serculis, scilicet innocentia, penitentia & misericordia.* Quod probat ex Augustino, & Scriptura, dicente: *Panem de altari spiritualiter manducare, est innocentiam ad altare portare, debitorum peccata dimittere.*

390 Tertius modus est per devotam meditationem, continentem tria, quae in comestione corporali consistunt, quae sunt, appetitus, masticatio, & delectatio. *Primo* (inquit) *debemus spiritualiter esurire Christum, cibum nostrum, intimo corde desiderando. Secundo* debemus spiritualiter masticare totum Christum, scilicet membra & caput, id est nosmetipsos, & Sanctos, & Salvatorem mundi districte discussione cogitare, nos ipsos disjudicando, Sanctorum vitam ad imitandum pertractando, Incarnationis Christi beneficia devotè mente ruminando. *Tertius* est modus spiritualis manducationis (ait Estius in 4. dist. 9. S. 1.) *dum quis percipit effectum Sacramenti Eucharistiae, sive Sacramentum recipit suscipiat, sive voto ac desiderio tantum, utpote vel necessitate aliqua prohibitus, vel ob reverentiam abstinens ab actuali susceptione Sacramenti.* De tertio illo modo Communionis spiritualis loquitur Tridentinum supra n. 382. sicut & Theologi, dum aiunt posse nos spiritualiter communicare, dum sacramentaliter non possumus.

CAPUT XXX.

Solus homo viator est subiectum capax receptionis, seu sacramentalis, seu spiritualis hujus Sacramenti.

391 **D**E receptione sacramentali constat ex dictis lib. 1. ubi generaliter ostensum est solum homi-

nem viatorem esse subiectum capax Sacramenti: nullum quippe Sacramentum inditutum est, nisi pro homine viatore.

De receptione spirituali idipsum facile ostenditur. Neque enim Angeli, neque homines beati sunt capaces illius. Consistit namque in desiderio recipiendi hoc Sacramentum. Beati verò, sive Angeli, sive homines, utpote frucentes aeternae felicitate, Christumque perfectissime possidentes, in eo statu non sunt, in quo desiderium ejusmodi concipere queant.

Audiendus tamen hic S. Thomas q. 80. a. 2. 393 *Dicendum* (inquit) *quod in hoc Sacramento continetur ipse Christus, non quidem in specie propria, sed in specie Sacramenti, id est sub velamine specierum panis & vini. Dupliciter ergo contingit manducare spiritualiter ipsum Christum. Uno modo prout in sua specie consistit. Et hoc modo Angeli manducant spiritualiter ipsum Christum, in quantum ei ununtur fruitione charitatis perfectae, & unione manifesta (quem panem expectamus in patria) non per fidem, sicut nos ei hic unimur. Alio modo contingit spiritualiter manducare Christum, prout est sub speciebus hujus Sacramenti: in quantum scilicet aliquis credit in Christum, cum desiderio sumendi hoc Sacramentum. Et hoc non solum est spiritualiter manducare Christum; sed etiam spiritualiter manducare hoc Sacramentum. Quod non competit Angelis. Et ideo licet Angeli manducent spiritualiter Christum; non tamen convenit eis spiritualiter manducare hoc Sacramentum.*

Si dicas non esse rationem, cur Angeli in corpore assumpto non sint capaces hujus Sacramenti. 394 Respondeo optimam esse rationem, partim 395 quia sunt incorporei, nec eorum in corpore assumpto manducatio vera & propria esse potest. Cum vitalis operatio non sit. Partim quia non est, nec esse potest in eis, uti nec in aliis beatis, etiam cum corpore glorificato, desiderium recipiendi Christum sub aliena specie, quem clarè vident & possident in propria.

CAPUT XXXI.

Non omnes qui recipiunt Eucharistiae Sacramentum, effectum recipiunt Sacramenti.

396 **C**onstat ex eo quod aliqui sacramentaliter dumtaxat recipiunt hoc Sacramentum, id est Sacramentum, & non virtutem, sive fructum & effectum Sacramenti, uti de peccatoribus illud indignè recipientibus ex doctrina Patrum declarat Tridentinum supra n. 382. Idemque amplius constat ex Apostolo 1. Cor. 11. *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat; qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non disjudicans corpus Domini.* Idipsum exemplo Judae demonstrat Augustinus 397 tr. 26. in Joan. *Nonne buccella Dominica venenum fuit Judae, & tamen accepit? Et cum accepit, in eum inimicus intravit: non quia malum accepit; sed quia bonum malè malus accepit. Videte ergo Fratres, panem caelestem spiritualiter manducate, innocentiam ad altare apportate. Peccata, etsi sunt quotidiana, vel non sint mortifera. Antequam ad altare accedatis, attendite quid dicatis, dimitte nobis debita nostra, sicut & vos dimittimus debitoribus nostris. Et lib. 5. contra Donatist. c. 8. Sicut enim Judas, cui buccellam tradidit Dominus, non malum accipiendo, sed malè accipiendo, locum in se diabolo praeiit; sic indignè quisque sumens Dominicum Sacramentum, non efficit, ut quia ipse malus est, malum sit, aut quia non ad salutem accipit, nihil acceperit. Corpus enim Domini, & sanguis Domini nihilominus erat, etiam illis*